

Aan Provinciale Staten
t.b.v. Statencommissie BEM

Datum : 7 april 2009
Uw kenmerk : BEM200952
Ons kenmerk : 2009INT237890
Contactpersoon : Rick Schukking
E-mail : rick.schukking
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2436
Bijlage(n) : 5

Onderwerp: Kwaliteitsmetingen Zuidwest-Utrecht

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

De ‘Kwaliteitsmeting Utrechts bestuur’ is een instrument, ontwikkeld door de provincie Utrecht, dat de kwaliteit van het functioneren van de gemeente in beeld brengt. Dit gebeurt aan de hand van de vier rollen die een gemeente heeft: de gemeente als bestuur van de gemeenschap, als publieke dienstverlener, als onderdeel van het bestuurlijk bestel en als vernieuwende organisatie. Voor deze vier rollen wordt gekeken of het kunnen (prestaties) in balans is met het willen (taken en ambities). De meting wordt uitgevoerd in opdracht van een gemeente, door een projectgroep die bestaat uit ambtenaren van provincie en gemeente. De commissie BEM heeft over het instrument van de Kwaliteitsmeting Utrechts bestuur gesproken op 11 oktober en 15 november 2004 (2004BEM95).

Nadat er in 2005 in acht gemeenten een kwaliteitsmeting is uitgevoerd zijn er het afgelopen jaar kwaliteitsmetingen uitgevoerd in Lopik, IJsselstein, Woerden en Montfoort. Oudewater heeft een bestuurskrachtmeting uit laten voeren door het bureau Partners+Pröpper. De gemeenten hebben er bewust voor gekozen om min of meer gelijktijdig een onderzoek uit te laten voeren zodat ze in regionaal verband zouden kunnen kijken naar verbetering van hun bestuurskracht.

Essentie / samenvatting:

De conclusies uit de kwaliteitsrapporten worden hieronder kort in chronologische volgorde behandeld, gevolgd door de conclusies uit de bestuurskrachtmeting van Oudewater. Iedere fractie ontvangt één set met de vijf volledige kwaliteits-rapporten.

In Lopik zijn het kunnen en het willen op dit moment in balans, al is in het rapport uitgesproken dat dit in de toekomst, bij verdere decentralisatie van taken, zou kunnen veranderen. De aanbevelingen hebben betrekking op de uitwerking van de strategische visie van de gemeente, het onderzoeken van het nut van de verschillende samenwerkingsverbanden waar Lopik in participeert, profilering van raad en college en verdere verbetering van de dienstverlening.

De bestuurskracht van IJsselstein is op dit moment onvoldoende. De gemeente bevindt zich op dit moment in een ontwikkeling van bouwgemeente naar beheergemeente. Mede als gevolg hiervan verandert de interne naar een externe gerichtheid en de oriëntatie op de BRU naar één op de Lopikerwaard. Zowel bestuurlijk als ambtelijk vraagt dit om een mentaliteitsverandering en het vinden van een nieuw evenwicht. Het gaat hier om evenwicht in de verhoudingen in de regio, in de inzet van financiële en personele middelen en in het samenspel tussen college, raad en organisatie. In het rapport wordt geconstateerd dat de gemeente stappen in de goede richting zet.

Er wordt in het rapport aanbevolen een toekomstvisie (inclusief visie op de positie in de regio) op te stellen, de ambtelijke organisatie verder te ontwikkelen en te investeren in het samenspel tussen college, raad en ambtelijke organisatie. Ook wordt er voorgesteld om door middel van samenwerking

tot verbetering van de efficiëntie (van de dienstverlening) te komen en de positie van IJsselstein in de regio te versterken. Tot slot wordt geadviseerd om te investeren in verwachtingenmanagement van insprekers bij interactieve beleidsvorming.

Woerden is voldoende bestuurskrachtig. De twee belangrijkste aanbevelingen uit het rapport zijn dat de bestuurlijke ambities (van college en raad) beter afgestemd moeten worden op de middelen (met name de relatief lage formatie) en dat Woerden een visie moet ontwikkelen op zijn rol in de regio. Andere aanbevelingen hebben betrekking op de Visie 2022, die verder uitgewerkt moet worden, en op het integraal werken binnen de organisatie en het college, wat verbeterd moet worden. Hetzelfde geldt voor de relatie van de gemeente met het maatschappelijk middenveld, waar het gevoel heerst dat bestuurders meer toezeggen dan dat de organisatie uitvoert/ kan uitvoeren.

De bestuurskracht van Montfoort is niet optimaal. Dit komt in belangrijke mate doordat de besluitvorming in de raad niet altijd transparant is, de bestuurlijke ambities hoger zijn dan dat de organisatie aankan en het samenspel tussen raad, college en organisatie beter kan. Andere aanbevelingen zijn om een visie op de hele gemeente vast te stellen (op dit moment is er alleen een visie op het centrum van de kern Montfoort) en de regionale samenwerking beter te structureren. Positieve punten die uit het rapport naar voren komen zijn dat Montfoort veel aandacht heeft voor communicatie met de inwoners en interactieve beleidsvorming, dat de financiële positie steeds beter wordt en dat de organisatie in ontwikkeling is om, onder meer, meer integraal te werken.

Het rapport van Oudewater, ten slotte, laat zich niet één op één met de andere vier onderzoeken vergelijken omdat de gehanteerde methodiek afwijkt van die van de Kwaliteitsmeting Utrechts bestuur. In het rapport wordt geconcludeerd dat de gemeente de wettelijke taken goed uitvoert, maar dat de prestaties in het kader van het bestuursprogramma en de mogelijkheden om maatschappelijke voorzieningen te handhaven beperkt zijn. Het (aanvankelijk) mislukken van het Integraal Huisvestingplan Onderwijs heeft een vertrouwensgat tussen inwoners en bestuur geslagen en bovendien veel geld gekost. Aanbevelingen die in het rapport zijn opgenomen zijn het versterken van het politiek-bestuurlijk samenspel, van de ambtelijke organisatie en van het politiek-bestuurlijk leiderschap door te besturen met visie. Ook wordt aanbevolen om vanuit de gemeentelijke visie een visie op samenwerking uit te werken. Veel van de (deel-)aanbevelingen zijn vrij kostbaar, terwijl de financiële positie van Oudewater niet heel goed is. Partners+Pröpper adviseert daarom de financiële positie te versterken door de OZB te verhogen. Deze is vanaf 2004 overigens al met 53% omhoog gegaan en behoort tot de hogere in de provincie.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met de Utrechtse kwaliteitsmetingen trachten we *inzicht* te krijgen in het gemeentelijk functioneren en *uitzicht* te krijgen op versterking van het gemeentelijk functioneren. Met name de versterking van de bestuurskracht in Zuidwest-Utrecht is een beoogd beleidseffect.

Vervolgprocedure/voortgang

In alle vijf gemeenten heeft het college een raadsvoorstel opgesteld naar aanleiding van hun respectievelijke bestuurskrachtmetingen en de aanbevelingen die daarin opgenomen zijn. Er is door de portefeuillehouder met de gemeenten afgesproken dat zij de uitkomsten in regionaal verband gaan bespreken. Als daar behoefte aan is zal de provincie deze gesprekken mede-faciliteren, door bijvoorbeeld een werkconferentie te organiseren.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van de uitkomsten van de kwaliteitsmetingen van Lopik, IJsselstein, Woerden en Montfoort en het bestuurskrachtonderzoek van Oudewater.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma